

Konsekvensutredning gällande förslag till Rättsmedicinalverkets föreskrifter om bevarande och förstöring av humanbiologiskt material

Dnr X23-90109

Konsekvensutredning

Innan en myndighet beslutar om föreskrifter ska myndigheten enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning utreda föreskrifternas konsekvenser för t.ex. företag eller andra som berörs. Dispositionen följer förordningens 6–8 §§. Konsekvensutredningen omfattar följande föreskrifter.

- Rättsmedicinalverkets föreskrifter om bevarande och förstöring av humanbiologiskt material.

Föreskrifterna meddelas mot bakgrund av bemyndigandet i förordningen (2023:286) om Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material.

1. Problemet och vad som ska uppnås

Den 1 juli 2023 träder lagen (2023:281) om Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material i kraft som bland annat behandlar frågor om bevarande, utlämnande och förstöring av sådant material. Lagen skapar tydliga rättsliga förutsättningar för Rättsmedicinalverkets (RMV) hantering av humanbiologiskt material och stärker skyddet för människors integritet (se prop. 2022/23:82). Samtidigt som lagen träder också förordningen om Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material i kraft, genom vilken RMV bemyndigats att utfärda föreskrifter om bland annat bevarande och förstöring av sådant material. RMV avser därför att utfärda sådana föreskrifter.

Av lagen (7 §) framgår att humanbiologiskt material inte får bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med bevarandet och att humanbiologiskt material som inte ska bevaras får förstöras. I propositionen anges bl.a. följande (s. 30–31):

Rättsmedicinalverket hanterar humanbiologiskt material i flera typer av ärenden. Materialet undersöks med olika metoder och för skilda ändamål. Behovet av att bevara humanbiologiskt material varierar beroende på ärendetyp. Även hållbarheten hos olika prover har betydelse för bevarandetiden. Vissa prover har i det närmaste obegränsad hållbarhetstid, medan andra är mer flyktiga. Bevarandetiden skiljer sig därför mellan olika typer av ärenden. Visst material från rättsmedicinska obduktioner bevaras tills vidare. Ett skäl till det är att vissa brott, t.ex. mord, saknar preskriptionstid och att en förnyad undersökning kan vara av avgörande betydelse för en brottsutredning. I ärenden om drogfrihetsanalys på uppdrag av behandlingshem bevaras proverna i högst två månader. Skälet till det är att ärendet hos uppdragsgivaren i sådana fall avslutas kort tid efter undersökningen. Mellan dessa ytterligheter förekommer en rad olika bevarandetider.

Frågan om hur länge humanbiologiskt material bör bevaras hos Rättsmedicinalverket innefattar en avvägning mellan å ena sidan behovet av och de faktiska möjligheterna att bevara materialet och å andra sidan de integritetsrisker som är förenade med en fortsatt hantering. Hur tungt dessa olika aspekter väger skiljer sig åt mellan olika typer av ärenden. En reglering av bevarandetider som ger både goda förutsättningar för verksamheten och ett starkt integritetsskydd kommer därför med nödvändighet att vara förhållandevis detaljerad. Regeringen anser, till skillnad från Dataskydd.net, att sådana mer detaljerade föreskrifter lämpligen bör meddelas på lägre normgivningsnivå än lag.

2. Alternativa lösningar

En alternativ lösning är att reglera bevarande och förstöring av humanbiologiskt material i interna styrande dokument, istället för att utfärda föreskrifter. Bedömningen är dock att utfärdande av föreskrifter är nödvändigt för att uppnå det aktuella ändamålet att skapa tydliga rättsliga förutsättningar för RMV:s hantering av humanbiologiskt material och därmed stärka skyddet för människors integritet.

3. Vilka som berörs

Föreskrifterna berör RMV samt de myndigheter och verksamheter som överlämnar humanbiologiskt material till RMV för hantering.

4. Bemyndiganden

Föreskrifterna meddelas med stöd av bemyndigandet i 5 § 1 förordningen om Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material.

5. Kostnadsrämsiga och andra konsekvenser

Föreskrifterna förväntas leda till tydliga och transparenta rättsliga förutsättningar för RMV:s bevarande och förstöring av humanbiologiskt material. Föreskrifterna utgör i huvudsak en kodifiering av den hantering som idag sker vid RMV och bedöms därför inte leda till några ökade kostnader eller någon ökad arbetsbelastning för RMV eller de myndigheter och verksamheter som överlämnar humanbiologiskt material till RMV för hantering. Anpassningar av interna styrande dokument, intern utbildning och liknande åtgärder kommer dock att behöva genomföras vid RMV.

6. Regleringens överensstämmelse med EU-rätten

RMV:s bedömning är att de föreslagna föreskrifterna är förenliga med EU-rätten.

7. Ikraftträdande och informationsinsatser

Dessa föreskrifter föreslås träda i kraft den 1 augusti 2023.

Föreskrifterna publiceras i den gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m. (HSLF-FS). De kommer också att finnas tillgängliga på RMV:s webbplats där de publiceras som en nyhet.

8. Effekter för företag

Förslaget bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning enligt 7 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

9. Effekter för kommuner eller regioner

Föreskrifterna bedöms inte medföra några sådana effekter och förändringar för kommuner eller regioner som anges i 8 § förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

10. Kontaktperson

Kontaktpersonen nås på telefonnummer 010-483 41 00 eller via e-post johan.lidman@rmv.se.

Johan Lidman, Rättsenheten